

Vzdělávací politika

(OPNU1U121B)

Hodnocení kvality vzdělávání

Prof. PhDr. Eliška Walterová, CSc.
PhDr. Vít Šťastný, Ph.D.

Letní semestr 2020/2021

Hodnocení (assessment) ve vzdělávání

- Hodnocení
 - Vzdělávacího systému
 - Škol
 - Učitelů a ředitelů
 - Žáků

Hodnocení systému vzdělávání

- =monitorování a hodnocení výkonu celého vzdělávacího systému a dílčích subsystémů (například regionů) s cílem doložit, jak vzdělávací systém funguje, a získat podklady pro další plánování jeho rozvoje
- Jak?
 - KPI, nástroji pro hodnocení vzdělávacích výsledků žáků (např. longitudinální studie), evaluačními analýzami opatření VP...
- Využití výsledků hodnocení systémů?
 - například tvorba (modifikace) národních cílů vzdělávání, vzdělávacích obsahů, standardů apod.

Hodnocení systému vzdělávání

- Proč roste význam hodnocení ve vzdělávání?
 - zvyšující se význam přikládáný vzdělávání při řešení problémů moderních společností
 - rostoucí **autonomie** vzdělávacích systémů => vyšší potřeba kontroly => **akontabilita**
 - schopnost a dovednost „předložit účty“, zúčtovatelnost, vykazovatelnost, zodpovědnost vůči klientům
 - Evidence based policy
 - ICT jako facilitátor hodnocení

Hodnocení systému ve vzdělávání

- Co je důležité pro systém hodnocení vzdělávání?
 - sladit učební cíle s hodnocením výsledků vzdělávání (vs. „teaching to the test“)
 - zajistit, aby hodnocení přispívalo ke zlepšování učení, a používat kontrolní hodnocení tak, aby byly nežádoucí důsledky minimalizovány
 - zdůrazňovat centrální úlohu žáků, zaměřit se i na takové aspekty, jako je školní klima, motivace a podobně

Dílčí komponenty hodnocení systému vzdělávání

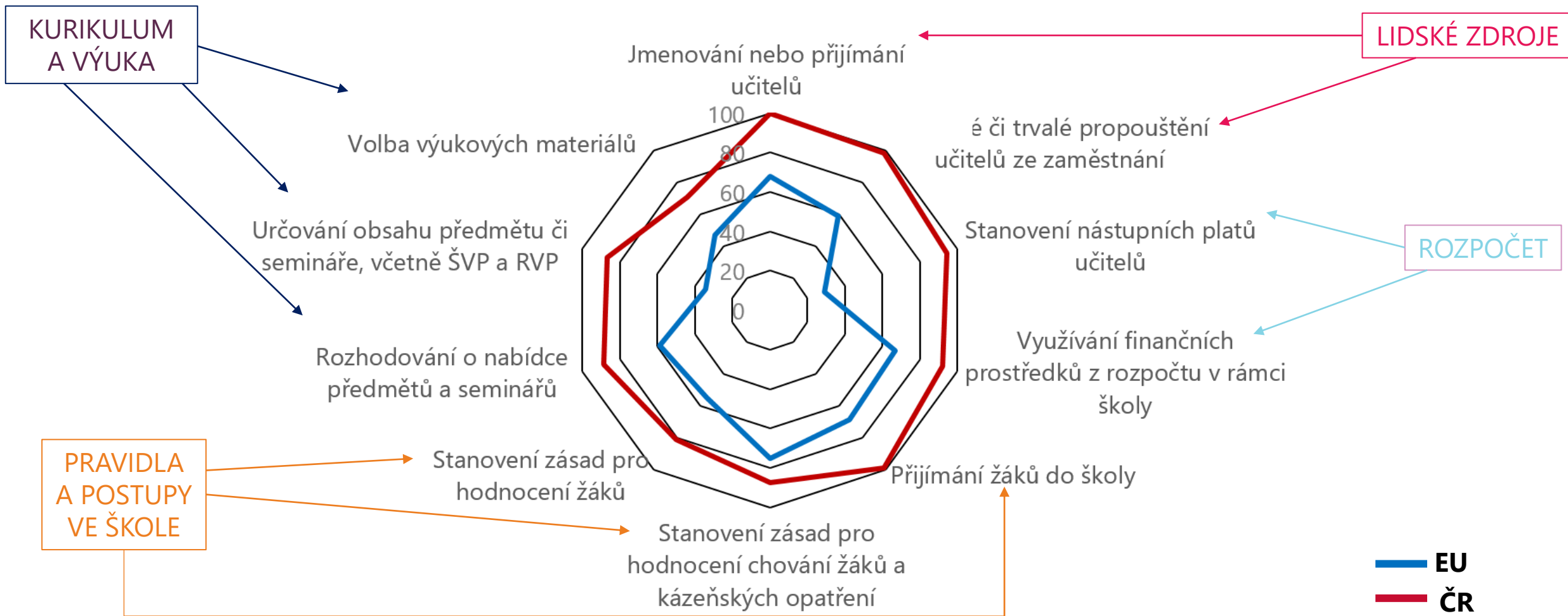
- Hodnocení systému vzdělávání
 - Zákonem předepsané hodnotící zprávy
 - MŠMT - *Zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky*
 - ČŠI – výroční, tematické zprávy
 - [Statistické ročenky školství](#), Vývojové ročenky (časové řady)
 - Výzkumné zprávy
 - [Národní pedagogický institut](#)
 - Mezinárodní šetření
 - Plošné testování vs. výběrová šetření

Hodnocení škol

- Autoevaluace (vlastní hodnocení) vs. externí evaluace
- Kontrola vs. rozvoj
- Autonomie vs. akontabilita
- Externí evaluace může mít výrazný pozitivní dopad na práci škol, když
 - Jsou požadavky na kvalitu práce škol jasně formulovány (normy a standardy) a
 - Zaměstnanci škol těmto standardům rozumějí (a provádějí podle těchto norem rovněž autoevaluaci)

Podíl ředitelů, kteří uvedli, že mají klíčovou odpovědnost při rozhodování v uvedených oblastech

Hodnocení škol

- Školský zákon 561/2004 Sb. vzpp (par. 12):
 - Hodnocení školy se uskutečňuje jako **vlastní hodnocení školy a hodnocení Českou školní inspekcí.**
 - Vlastní hodnocení školy je východiskem pro zpracování **výroční zprávy o činnosti školy.**
 - Hodnocení vzdělávání ve školských zařízeních provádí **Česká školní inspekce.**
 - Hodnocení vzdělávací soustavy v kraji provádí krajský úřad ve **zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji.**
Hodnocení vzdělávací soustavy České republiky provádí ministerstvo ve zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky a Česká školní inspekce ve své výroční zprávě.
 - Hodnocení školy a školského zařízení může provádět také **jejich zřizovatel** podle kritérií, která předem zveřejní.

Vlastní hodnocení školy

- Povinné náležitosti **Výroční zprávy školy**

- a) základní údaje o škole, jimiž jsou název, sídlo, charakteristika školy, zřizovatel školy, údaje o vedení školy, adresa pro dálkový přístup, údaje o školské radě,
- b) přehled oborů vzdělání, které škola vyučuje v souladu se zápisem ve školském rejstříku,
- c) rámcový popis personálního zabezpečení činnosti školy,
- d) údaje o přijímacím řízení nebo o zápisu k povinné školní docházce a následném přijetí do školy,
- e) údaje o výsledcích vzdělávání žáků podle cílů stanovených vzdělávacími programy a podle poskytovaného stupně vzdělání včetně výsledků závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorí,
- f) údaje o prevenci sociálně patologických jevů,
- g) údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků,
- h) údaje o aktivitách a prezentaci školy na veřejnosti,
- i) údaje o výsledcích inspekční činnosti provedené Českou školní inspekcí,
- j) základní údaje o hospodaření školy,
- k) údaje o zapojení školy do rozvojových a mezinárodních programů,
- l) údaje o zapojení školy do dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení,
- m) údaje o předložených a školou realizovaných projektech financovaných z cizích zdrojů,
- n) údaje o spolupráci s odborovými organizacemi, organizacemi zaměstnavatelů a dalšími partnery při plnění úkolů ve vzdělávání.

Vlastní hodnocení s pomocí externích subjektů

- Např. [SCIO](#), [Kalibro](#)
- Jaké cíle vzdělávání jsou jejich testy ověřovány ?
Jak má být nakládáno s jejich výsledky?
Jak jsou testy (ne)kvalitní?

Externí hodnocení škol

• Česká školní inspekce

- Správní úřad s celostátní působností
 - *Plán hlavních úkolů na příslušný školní rok* (schvaluje ministr)
- Úkoly:
 - hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání,
 - naplnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.
 - státní kontrola dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb,
 - inspekční činnost na základě **podnětů, stížností a petic**
- Zpravidla šestiletý inspekční cyklus
- [Registr inspekčních zpráv](#)

Hodnocení práce pedagogických pracovníků

- Proces, jehož cílem je buď vynést soud o zdatnosti učitele nebo mu poskytnout zpětnou vazbu jako podklad pro další zlepšování
 - Hodnocení za účelem profesního rozvoje
 - certifikace
 - pravidelné hodnocení
 - atestace podmiňující karierní postup
 - Odměňování a (finanční) bonusy
- U nás:
 - Hodnocení U je v rukou ředitele
 - Spravedlivost hodnocení?
 - Jak vypadá kvalitní pedagogická práce?

Hodnocení ředitelů

- Cílem iniciativ zaměřených na hodnocení práce ředitelů je zpravidla zajistit, aby se řediteli stávali ti nejkompentnější pedagogičtí pracovníci, aby byli na svoji úlohu dobře připraveni a aby se dále rozvíjeli a stále zlepšovali svoje profesní dovednosti
- V ČR **implicitní hodnocení** v rámci hodnocení škol ČŠI/ zřizovatelem
- **Pedagogickému vedení** věnována zpravidla minimální pozornost na úkor jiných oblastí (administrativa, finance)
- **Chybí cílená příprava** (povinnost absolvovat funkční studium vzniká až se jmenováním do funkce)

Hodnocení výsledků žáků

- proces, při kterém jsou plánovitě a systematicky získávány doklady o učení žáka s cílem vynést soud o výsledcích dosavadního učení nebo podpořit učení, které bude následovat
 - Formativní
 - Sumativní
 - Diagnostické
 - Externí & interní

Hodnocení výsledků žáků

- Snaha zavést standardizované hodnocení v povinném vzdělávání
 - Pilotáž plošného testování v 5. a 9. ročníku základních škol ([NIQUES](#) 2011-2015)
- Maturitní zkouška
- Závěrečná zkouška
- Přijímací zkoušky

Zdroje

- Straková, J. (2015). Hodnocení ve vzdělávání – Aktuální situace v zemích OECD a v ČR. In J. Kohoutek, A. Veselý, Z. Špačková, *Vzdělávací politika*, MUNI: Brno (ss. 220-243).

